

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

Idő

"1923"

Személy

Szerző:

Cím: Boedapester allerlei

VANDAAG

Forrás:

Het Nieuws van den Dag

Amsterdam

1923. 1. 3.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

((

Boedapester allerlei

II.

Tegen de helling van den kleinen Schwabenberg, aan wiens voet het oude Buda (Ofen) ligt, bevindt zich, in een der vele daar gelegen villa's, de „Uj-iskola”, de „Nieuwe school”, omgeven door een niet al te groote maar alleszins voldoende tuin, met daaraangrenzend een vrij groote grasvlakte, voor spel en gymnastische vrij-oefeningen.

Rustig gelegen, aan een landelijken weg, waarlangs zoo goed als geen verkeer is — hoog boven de nevelen en het onrustig gewoel van de groote stad daarbeneden, in reine, gezonde, frissche lucht en met schitterend uitzicht op een deel der stad en in 't rond op de zonnelijke schoone bergen en heuvels — hoezeer moet ook dit alles reeds van groote betekenis voor — en van goeden invloed zijn op de gezondheid en de levensvreugde van allen die daar hun dagelijksch werk vinden.

De school bestaat uit acht klassen, met zeer ongelijk kinderen-aantal, overeenkomstig de meer of mindere ruimte der lokalen van het, oorspronkelijk als villa gebouwde huis: een voorbereidend schooltje van vier klassen voor de kleintjes en eveneens vier klassen voor de ouderen — meest meisjes — die hier tot hun veertiende jaar ongeveer, onderwijs ontvangen. En hoe! De naam der school spreekt reeds van „nieuwere” ideeën: meerdere vrijheid, prettiger schoolleven, zoowel voor de leerlingen alsook voor hen die daar onderwijs geven.

Hoe vroolijk en gelukkig zien allen er uit, hoe vrijmoedig, maar altijd beleefd en aardig zijn die kinderen!

Met het oog op de, in Hongarije zoo andere dag-indeeling als ten onzent en de gewoonte om het middagmaal tusschen 2 en 3 uur te gebruiken, zijn de schooluren gesteld op 8—1 en worden de overige uren van den dag voor een groot deel ingenomen door huiswerk of ander soort lessen: muziek, turnen enz. en

ontspanning.

Natuurlijk moet de van staatswege voorgescreven hoeveelheid kennis den kinderen bijgebracht worden en staat dus deze „nieuwe” school evengoed als alle anderen, onder het officieele toezicht — maar de wijze waarop men hetzelfde (of 'n beter) resultaat hoopt te bereiken is hier geheel vrij gelaten — en in de acht jaren van haar bestaan heeft deze school nu zeker wel bewezen aan de gestelde eischen te voldoen en kan men, onder den alleraangenaamsten indruk, die men bij herhaald bezoek steeds weer krijgt, ook niet twifelen aan

de goede resultaten van zulk onderwijs, ziende hoe, zoowel personeel als de kinderen zelf, hun werk met groote opgeruimdheid, ja, met waar enthousiasme verrichten. En dat niet kunstmatig, opgeschroefd, maar met echte belangstelling in alles wat gedaan wordt.

Het is er als in een huisgezin, waar men elkander kent, oprecht belang in elkaar stelt, van elkander houdt!

Met welk een zorg zijn de bijzondere rapporten opgesteld, die de ouders (behalve de gewone cijfer-rapporten) eenige keeren 's jaars over hun kinderen ontvangen: over karaktertrekjes die werden opgemerkt; over bijzondere liefhebberijen, gaven, neigingen; over hun meer of minder belang stellen in de dingen; over vlugheid van begrip, of ze phantasie hebben; hoe hun eerlijkheid, waarheidszin, hulpvaardigheid en hun gedrag en omgang ten opzichte der andere kinderen is; in 't kort: alles wordt opgemerkt en het eigenaardige van elk kind wordt er zorgvuldig overwogen, niet alléén als schoolkind, maar ook als klein mensch!

Hoeveel liefde en tact is daarvoor nodig, hoeveel extra-inspanning, om dit waarlijk conscientieus te doen, wordt hier van de onderwijzers gevergd!

Wie zal ontkennen dat eenige tot het kind gerichte, woorden van appreciatie, onder het huiswerk gezet, over goed- of beter gedaan werk, over keurig handschrift, of dat werd opgemerkt hoezeer het kind zijn best heeft

gedaan, evenzoovele aanmoedigingen, prikkels ten goede zijn! Hoe goed gezien, de (vele) mooiste teekeningen en kaarten, de jaren dóór aan de wanden te houden, zoodat de oudere kinderen iets blijvends achterlaten voor de na hen komende generaties en ondervinden dat goed werk zijn waarde behoudt.

En wat een aardige kaarten zijn 't: zoowel van afzonderlijke landen, als van geheele werelddeelen, waarop de menschenrassen, mitsgaders dieren, in teekeningetjes of keurig gekleurde uitknipsels geplakt zijn, terwijl de voortbrengselen „in natura”, of in nabootsing daarvan, eveneens daarop aangebracht zijn: Kaarten van Afrika met Algerijnen, Bedoeënen, Congonegers en Zoeloe's; met kameelen, giraffen, olifanten, nijlpaarden, krokodillen, antilopen en flamingo's beplakt, vindt men er; 66k kaarten waarop koffiehooien, mais- en peperkorrels, steenkool, houtjes, ivoor, metalen, plaatjes, zilver en goud voorstellend, geplakt zijn, alles ter plaatsen waar deze menschen, dieren, producten voorkomen. Dit alles versiert de muren en is ook, in kleiner formaat, in de schoolschriften te vinden.

Opmerking verdient ook, dat de vele, door de kinderen gemaakte kaarten van Hongarije, allen steeds de vroegere landsgrenzen toonen. Het:

„Igy volt, így lesz”: „Zóó was het, zóó zal het zijn”, wordt der jeugd goed ingeprent!

Daarnevens dan tientallen keurige teekeningen: van insecten in hun ontwikkelingsstadiën, van bladeren en gewassen, van het werk in bosschen en in de mijnen, het bouwen van vloten en dergelijke, alles werk der leerlingen.

In kasten en op tafeltjes langs de wanden ziet men heele tentoonstellingen van boetsaerwerk, veelal gekleurde en met boomen en dieren gestoffeerde nabootsingen; b.v. van boerderijen in de pusza (waarbij dan de bekende, typische waterput niet vergeten is); gedeelten van de oude bergstad Boeda: den Gellertberg met zijn citadel, den Burg, de school zelf met naaste omgeving, spelonken in den Schwabenberg — te veel om te noemen, maar — meer of minder fraai, zoo natuurgetrouw mogelijk, alles door de

mda 1923

knaap en niemand van de school daarbij.

Op straat, buiten het schoolterrein dus, is een klasje bezig een zonnwijzer te maken: één kind (dien dag natuurlijk steeds hetzelfde) staat op het plaveisel, de voeten precies in den, met krijt geteekenden omtrek zijner voetsoelen en nu wordt er op alle heele uren tusschen 8—1, de lengte van zijn schaduw, langs een lat, door de anderen met krijt aangestreept en de uren daarbij geschreven. Zoo staat daar, dagen lang, een menschenlijke zonnwijzer op het trottoir: eenige krijtstrepen van verschillende lengte en richting.

Ook zag schrijver dezes op een kouden ochtende en uitlegde, was zelve enthousiast overtend, een der laatste dagen van October, hoe het vele merkwaardige dat zij kon laten zien en eenige meisjes van de hoogste klasse, gezeten onvermoeid om op alles te wijzen, waarin zij op stoelen op straat tegenover de school, bezig zelve zoo geheel opging, terwijl ook de kinderen waren deze uit te teekenen: ze wilden den zich beijverden op een prettige, vroolijke en toch „oom” uit Holland, die des avonds weer moest bescheiden manier, daarbij behulpzaam te zijn, vertrekken, die teekeningen nog als herinnering meegeven! Dat alles gebeurde zoo maar onder schooltijd en zonder eenig toezicht, terwijl binnenshuis, de anderen van die klasse, bij de gloeiende kachel in de kamer der directrice (mevrouw Lászlóné), waar de wanden met aardige kiekjes van de kinderen behangen waren, bezig waren met nateekenen van een plant.

Het gaat er alles zoo goemoedelijk toe. Die kinderen stellen in alles belang en zitten vol aardige trekjes. Is het niet aardig bedacht om hun godsdienstleeraar, met wien zij op een morgen naar het Margaretheneiland waren geweest om de oude kloosterruïnes daar te bezoeken, een paar dagen later een opstel daarover aan te bieden, door ieder hunner, slechts bij onderlinge afspraak en geheel vrijwillig in hun vrijen tijd gemaakt, welke opstellen overhandigd werden in enveloppen, sierlijk beplakt met eenige, van dat eiland meegebrachte, herfstbladeren: een dank voor den prettigen uitgang en uiting hunner aanhankelijkheid.

En, daar op deze school voornamelijk kinderen uit den meer gegoeden stand gaan, is het niet aardig dat, éénmaal 's weeks, diezelfde leeraar een tiental zéér arme kinderen meebrengt, die dan eens goed gevoed worden, door wat de anderen voor hen van huis medebrachten: brood, boter, wat vleesch of eenige versnaperingen, al naardat de pot thuis schafte — en die is toch tegenwoordig, óók in de meer goeide kringen waarlijk niet zóó overvloedig!

En heb die kinderen eens thuis! Met hoeveel vrijmoedigheid doen ze hun spelletje, met inbetrekken der oudere menschen; hoe aardig dragen ze verzen voor, beelden sprookjes uit, of dansen bevallig en met muzikale intuïtie hun gracieuse Isadora Duncan of Niddy Imparkoven-fantasieën!

kinderen zelf gemaakt en getuigend van opmerkschelijke

De eerste onderwijzeres die ons dit alles ook zag schrijver dezes op een kouden ochtende en uitlegde, was zelve enthousiast overtend, een der laatste dagen van October, hoe het vele merkwaardige dat zij kon laten zien en eenige meisjes van de hoogste klasse, gezeten onvermoeid om op alles te wijzen, waarin zij op stoelen op straat tegenover de school, bezig zelve zoo geheel opging, terwijl ook de kinderen waren deze uit te teekenen: ze wilden den zich beijverden op een prettige, vroolijke en toch „oom” uit Holland, die des avonds weer moest bescheiden manier, daarbij behulpzaam te zijn, vertrekken, die teekeningen nog als herinnering meegeven! Dat alles gebeurde zoo maar onder schooltijd en zonder eenig toezicht, terwijl binnenshuis, de anderen van die klasse, bij de gloeiende kachel in de kamer der directrice (mevrouw Lászlóné), waar de wanden met aardige kiekjes van de kinderen behangen waren, bezig waren met nateekenen van een plant.

Een allerliefst klein meisje komt ons vragen, te willen komen hooren naar een nieuw liedje, met allerlei begeleidende, grappige bewegingen, dat haar klasse ons zoo graag vertoonen wilde. Een jongen van een jaar of elf vraagt — met de, aan de Hongaarsche kinderen zoo eigen, aangeboren hoofdscheid: met een buiginkje en saamgevouwen handen — of we eens met hem in den tuin zouden willen komen, dan kon hij iets toonen dat hij juist dien morgen gemaakt had. We zien, op een kaalgeloopte gedeelte van het grasveld, vele meters lang, de Donau uitgegraven, precies volgens haar loop, van waar zij bij Pressburg Hongarije binnenkomt, tot Belgrado toe, met al de groote eilanden er in, die hij met bladertakjes beplant heeft en met de steile rots-wanden uit muurtjes van kiezelsteentjes gebouwd — en, om het zoo natuurlijk mogelijk te maken, had hij er een emmer water doorgegooid. Hoe bedenkt zoo'n jongen zoo iets! Daarmee was hij nu toch héél alleen, zonder eenige hulp of toezicht, dien morgen bezig geweest. En na afloop verontschuldigde hij zich heel beleefd, dat hij bijna voortdurend Hongaarsch had gesproken: hij kende slechts weinig en zoo gebrekkig Duitsch en of de vreemde heer hem dus wel wilde verontschuldigen. En ook dat was hem niet gezegd geworden! Wij waren slechts met ons drieën daar: twee bezoekers en de